

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 8Cdo/115/2018
Identifikačné číslo spisu: 1496899962
Dátum vydania rozhodnutia: 11.09.2019
Meno a priezvisko: JUDr. Ladislav Górasz
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2019:1496899962.2

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne B. Š., bývajúcej v C., K. X, zastúpenej ADVOKA, s. r. o., so sídlom v Bratislave, Komárnická 36, v mene ktorej koná JUDr. Ľuboš Pejhovský, advokát a konateľ, proti žalovanému U. Š., bývajúcemu v C., S. XX, zastúpenému advokátskou kanceláriou Bardač s. r. o., so sídlom v Bratislave, Lovinského 22, v mene ktorej koná advokát Mgr. Róbert Bardač, PhD., o vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov, vedenom na Okresnom súde Bratislava IV pod sp. zn. 6 C 526/1996, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 30. januára 2018 sp. zn. 5 Co 62/2017, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovanému priznáva nárok na náhradu trov dovolacieho konania voči žalobkyni v plnom rozsahu.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava IV rozsudkom z 25. októbra 2016, č. k. 6 C 526/1996-1274 zamietol návrh žalobkyne na prerušenie konania a vyporiadal bezpodielové spoluvlastníctvo manželov (ďalej len „BSM“) tak, že prikázal do výlučného vlastníctva strán hnutelné veci uvedené vo výroku rozsudku, každému v zostatkovej hodnote po 829,84 eur a žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobkyni v lehote jedného mesiaca „titulom vyrovnania finančných podielov“ 6 654,76 eur. Stranám uložil povinnosť zaplatiť na účet súdu spoločne a nerozdielne súdny poplatok 66,- eur a náhradu trov znaleckého dokazovania v sume 679,01 eur. O trovách konania rozhodol tak, že žiadna zo strán nemá právo na ich náhradu. Pri vyporiadaní BSM vychádzal súd prvého stupňa z toho, že predmetom BSM, ktoré bolo treba vyporiadať, boli hnutelné veci špecifikované vo výroku rozsudku, zostatková hodnota ktorých nebola medzi účastníkmi sporná. Tieto veci vyporiadal podľa stavu, v akom ich strany užívali. Pri určení rozsahu toho, čo sa zo spoločného majetku účastníkov vynaložilo pri zhotovení rodinného domu vo výlučnom vlastníctve žalovaného, vychádzal súd prvej inštancie z „konkrétne vynaložených investícií“, ktoré znalec vyčíslil sumou 12 313,71 eur, ktorú strany relevantným spôsobom nespochybnili.

2. Krajský súd v Bratislave rozsudkom z 30. januára 2018 sp. zn. 5 Co 62/2017 potvrdil odvolaniami strán napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie a stranám nepriznal náhradu trov dovolacieho konania.

Pri posudzovaní rozsahu toho, čo sa zo spoločného majetku účastníkov vynaložilo pri zhotovení rodinného domu vo výlučnom vlastníctve žalovaného sa stotožnil so záverom súdu prvej inštancie a k nemu dodal, že „Účelom navrátenia peňazí vynaložených z BSM na majetok jedného z manželov nie je kreovanie akejkoľvek investície, ktorá sa stala súčasťou BSM, ale len vrátiť do BSM ako majetkovej podstaty to, o čo bola v určitom bode ochudobnená. Tým, že sa nekreuje investícia ako osobitné aktívum, nemôže dochádzať ani k nárastu, ale ani k poklesu jej hodnoty.“ Uviedol, že pri posudzovaní danej otázky sa riadil záväzným právnym názorom dovolacieho súdu vysloveným v uznesení sp. zn. 8 Cdo 180/2014, ktorým bolo jeho skoršie rozhodnutie zrušené a vec mu bola vrátená na ďalšie konanie. Za nepriliehavý považoval poukaz žalobkyne na nález Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) zo 17. februára 2016 zn. I. ÚS 548/2015 argumentujúc, že „ide o inú situáciu, vzťah z bezdôvodného obohatenia, ktorý závisí od naplnenia znakov skutkovej podstaty hmotnoprávnej normy (§ 451 a nasl. Občianskeho zákonníka) ... V súdnej veci o takýto prípad nešlo, nárok žalobkyne môže byť posudzovaný výlučne v kontexte (špeciálneho) ustanovenia § 150, druhej vety Občianskeho zákonníka.“

3. Proti rozsudku odvolacieho súdu podala žalobkyňa dovolanie. Uviedla, že odvolací súd porušil jej právo „na ústnosť a bezprostrednosť súdneho konania“, svoje rozhodnutie nedostatočne odôvodnil, čím jej odňal právo na spravodlivý súdny proces. Žalobkyňa nesúhlasí ani s právnym posúdením veci odvolacím súdom v otázke rozsahu toho, čo sa zo spoločného majetku účastníkov vynaložilo pri zhotovení rodinného domu vo výlučnom vlastníctve žalovaného. Tvrdí, že bolo povinnosťou odvolacieho súdu rozhodnúť v súlade s nálezom ústavného súdu zo 17. februára 2016 sp. zn. I. ÚS 548/2015. Uviedla, že dovolanie „je koncipované v intenciách § 421 ods. 1 písm. c/ CSP“.

4. Žalovaný žiadal dovolanie žalobkyne odmietnuť.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP), dospel k záveru, že dovolanie žalobkyne treba odmietnuť, pretože smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné. Stručné odôvodnenie tohto záveru rozhodnutia dovolacieho súdu (§ 451 ods. 3 veta prvá CSP) je uvedené v nasledovných bodoch.

6. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšieho stupňa, sa v civilnom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých môže súd konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania. Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu (viď napr. rozhodnutia dovolacieho súdu sp. zn. 3 Cdo 42/2017, 4 Cdo 95/2017, 5 Cdo 87/2017, 8 Cdo 99/2017).

7. Aj za účinnosti Civilného sporového poriadku treba dovolanie považovať za mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolanie ani podľa novej právnej úpravy nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu (viď napríklad rozhodnutia dovolacieho súdu sp. zn. 1 Cdo 113/2012, 2 Cdo 132/2013, 3 Cdo 18/2013, 4 Cdo 280/2013, 5 Cdo 275/2013, 6 Cdo 107/2012, 7 Cdo 92/2012).

8. O všetkých mimoriadnych opravných prostriedkoch platí, že narušenie princípu právnej istoty strán, ktorých právna vec bola právoplatne skončená, musí byť vyvážené sprísnenými podmienkami prípustnosti. Právnu úpravu dovolania, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých môže byť výnimočne prelomená záväznosť už právoplatného rozhodnutia, nemožno interpretovať rozširujúco; namiesto je skôr reštriktívny výklad (viď napr. rozhodnutia dovolacieho súdu sp. zn. 1 Cdo 26/2017, 2 Cdo 154/2017, 3 Cdo 42/2017, 5 Cdo 12/2017, 7 Cdo 163/2017, 8 Cdo 73/2017).

9. Naďalej je tiež plne opodstatnené konštatovanie, že ak by dovolací súd bez ohľadu na neprípustnosť

dovolania pristúpil k posúdeniu vecnej správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu a na tom základe ho prípadne zrušil, porušil by základné právo na súdnu ochranu toho, kto stojí na opačnej procesnej strane (porovnaj rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II. ÚS 172/03).

10. Prípustnosť dovolania sa v novej právnej úprave v porovnaní s úpravou účinnou do 30. júna 2016 zásadným spôsobom zmenila. Právna úprava civilného sporového konania účinná od 1. júla 2016 nanovo a v porovnaní s predchádzajúcou úpravou odlišne (prísnejšie) formuluje náležitosti dovolania. Oproti úprave účinnej pred týmto dňom ide ďalej v tom zmysle, že nevyžaduje len to, aby bol dovolateľ zastúpený advokátom, ale aj to, aby už podané dovolanie bolo spísané advokátom (pravda, ak nejde o prípady uvedené v § 429 ods. 2 CSP). Zmyslom tejto právnej úpravy je vytvoriť v civilnom sporovom konaní procesný filter na zjavne neopodstatnené, neprípustné, protirečivé alebo rozporuplné dovolania a zabezpečiť, aby podané dovolanie malo všetky potrebné náležitosti.

11. Naznačenej mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

12. Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f/ CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a označiť v dovolaní náležitým spôsobom dovolací dôvod (§ 420 alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

13. Posudzujúc dovolanie žalobkyne podľa jeho obsahu (§ 124 ods. 1 CSP) dovolací súd má za to, že žalobkyňa vyvodzuje prípustnosť svojho dovolania predovšetkým z ustanovenia § 420 písm. f/ CSP ak tvrdí, že odvolací súd porušil jej právo „na ústnosť a bezprostrednosť súdneho konania“ a svoje rozhodnutie nedostatočne odôvodnil.

14. Pokiaľ žalobkyňa tvrdí, že odvolací súd jej odňal procesné práva tým, že na prejednanie odvolania nenariadil pojednávanie, dovolací súd poukazuje na to, že podľa § 385 ods. 1 CSP odvolací súd nariadi pojednávanie vždy, ak je potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie alebo to vyžaduje dôležitý verejný záujem. Podľa § 384 ods. 1 CSP odvolací súd sám zopakuje dokazovanie v potrebnom rozsahu, ak má za to, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam. Podľa § 384 ods. 2 a 3 CSP odvolací súd môže doplniť dokazovanie vykonaním ďalších dôkazov navrhnutých stranou, ak ich napriek návrhu strany nevykonal súd prvej inštancie, a tiež za podmienok podľa § 366 CSP (a/ ak sa týkajú procesných podmienok, b/ ak sa týkajú vylúčenia sudcu alebo nesprávneho obsadenia súdu, c/ ak má byť nimi preukázané, že v konaní došlo k vadám, ktoré mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, d/ ak ich odvolateľ bez svojej viny nemohol uplatniť v konaní pred súdom prvej inštancie). O tom, či je potrebné vo veci zopakovať alebo doplniť dokazovanie, rozhoduje výhradne odvolací súd.

15. V danom prípade žalobkyňa v odvolaní proti rozsudku súdu prvej inštancie namietala správnosť právnych záverov súdu prvej inštancie, najmä pokiaľ sa týkali stanovenia hodnoty toho, čo zo spoločného majetku manželov bolo vynaložené na výhradný majetok manžela a opačne, navrhovala používať pre výpočet „indexovanie“. V súvislosti s preskúmaním dôvodnosti týchto námietok však nebolo potrebné, aby odvolací súd opakovane alebo doplňoval dokazovanie a z tohto dôvodu nariadil pojednávanie. Súd prvej inštancie ako aj odvolací súd boli v tejto časti viazaný právnym názorom odvolacieho súdu (§ 455 CSP).

16. Postupom odvolacieho súdu, ktorý sa nepriechil zákonu, nemohlo dôjsť k porušeniu práva žalobkyne na spravodlivý súdny proces. Neopodstatnená je preto námietka, že namietaným postupom odvolacieho

súdu došlo k procesnej vade v zmysle § 420 písm. f/ CSP.

17. Pokiaľ žalobkyňa namieta nedostatočné odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu, dovolací súd má za to, že rozhodnutie odvolacieho súdu (v spojení s rozhodnutím súdu prvej inštancie) spĺňa kritériá pre odôvodňovanie rozhodnutí v zmysle § 220 CSP z hľadiska formálnej štruktúry a obsahuje aj odôvodnenie všetkých pre vec podstatných skutkových a právnych otázok. Ako vyplýva aj z judikatúry ústavného súdu, iba skutočnosť, že dovolateľ sa s právnym názorom všeobecného súdu nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti rozhodnutia odvolacieho súdu (napr. I. ÚS 188/06). Dovolací súd v tejto súvislosti konštatuje, že odôvodnenie napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu obsahuje náležité vysvetlenie dôvodov, na ktorých dovolací súd založil svoje rozhodnutie a jeho postup bol v súlade s § 387 ods. 1 a 2 CSP. Z rozhodnutia odvolacieho súdu sú zrejmé úvahy odvolacieho súdu, ktoré ho viedli k potvrdeniu záveru súdu prvej inštancie o tom, že žaloba je v celom rozsahu dôvodná. Za procesnú vadu konania podľa § 420 písm. f/ CSP nemožno považovať to, že dovolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv žalovanej.

18. Žalobkyňa prípustnosť svojho dovolania vyvodzuje aj z § 421 ods. 1 písm. c/ CSP, podľa ktorého dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

19. Aby určitá otázka mohla byť relevantná z hľadiska § 421 ods. 1 písm. c/ CSP, musí ísť o otázku právnu (teda v žiadnom prípade nie o skutkovú otázku), o otázku o otázku, ktorú dovolací súd riešil a na jej vyriešení založil rozhodnutie napadnuté dovolaním, a zároveň o otázku, ktorú už riešil dovolací súd, v jeho rozhodnutiach je ale táto otázka riešená rozdielne. Z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 421 ods. 1 písm. c/ CSP je relevantná len otázka, ktorá kumulatívne vykazuje všetky vyššie uvedené znaky. Ak z týchto znakov chýba čo i len jeden, nemôže byť dovolanie procesne prípustné.

20. Osobitne významným znakom otázky relevantnej v zmysle § 421 ods. 1 písm. c/ CSP je jej zásadný právny význam. Aj za účinnosti nových civilných predpisov je opodstatnené konštatovanie, že otázkou zásadného právneho významu je otázka, ktorá je významná nielen pre tú ktorú prejednávajú právnu vec (spor), ale aj zo širších hľadísk, najmä z hľadiska celkovej rozhodovacej praxe všeobecných súdov Slovenskej republiky (pozri napr. rozhodnutia dovolacieho súdu sp. zn. 1 Cdo 132/2009, 2 Cdo 71/2010, 3 Cdo 51/2006, 4 Cdo 151/1998, 5 Cdo 1/2010, 7 Cdo 117/2011). Zásadný právny význam otázky, ktorú má na mysli ustanovenie § 421 ods. 1 písm. c/ CSP, je daný zámerom prispieť k prekonaniu „existujúcej“ rozdielnosti rozhodovania dovolacieho súdu.

21. Otázka relevantná v zmysle § 421 ods. 1 písm. c/ CSP musí byť procesnou stranou nastolená v dovolaní. Právne otázky, takto dovolateľom v dovolaní nenastolené a nepomenované, nemajú relevanciu z hľadiska prípustnosti dovolania podľa tohto ustanovenia.

22. Pokiaľ procesná strana v dovolaní, prípustnosť ktorého vyvodzuje z § 421 ods. 1 písm. c/ CSP, nevymedzí právnu otázku a neoznačí rozhodnutia dovolacieho súdu, ktoré danú otázku riešia rozdielne, dovolací súd nemôže svoje rozhodnutie založiť na predpokladoch alebo domnienkach (ktorú otázku a ktoré rozhodnutia mal dovolateľ na mysli); v opačnom prípade by jeho rozhodnutie mohlo byť neefektívne a nedosahujúce zákonom určený cieľ. V prípade absencie vymedzenia právnej otázky a nekonkretizovania podstaty rozdielnosti rozhodovania dovolacieho súdu nemôže ale najvyšší súd (na druhej strane) pristúpiť ani k posudzovaniu všetkých procesnoprávných a hmotnoprávných otázok, ktoré pred ním riešili prvoinštančný a dovolací súd; v opačnom prípade by uskutočnil procesne neprípustný bezbrehý dovolací prieskum priečiaci sa nielen (všeobecne) novej koncepcii právnej úpravy dovolania a dovolacieho konania zvolenej v Civilnom sporovom poriadku, ale aj (konkrétne) cieľu sledovanému ustanovením § 421 ods. 1 CSP (porovnaj napr. rozhodnutie dovolacieho súdu sp. zn. 3 Cdo 6/2017).

23. Žalobkyňa uviedla, že napadnutý rozsudok spočíva v nesprávnom právnom posúdení v otázke, ktorá

je dovolacím súdom a ústavným súdom rozhodovaná rozdielne, keď podľa ústavného súdu (nález sp. zn. I.ÚS 548/2015) v prípade hodnôt vynaložených na cudziu nehnuteľnosť nie je pohľadávkou z bezdôvodného obohatenia (dávna) hodnota vynaložených prostriedkov, ale (aktuálny) rozdiel medzi hodnotou nehnuteľnosti pred adaptáciou a po nej, a to sa vzťahuje na situáciu, keď investorom nebola osoba žijúca s výlučným vlastníkom nehnuteľnosti v manželstve. Podľa žalobkyne ide o rovnakú situáciu aj pri manželskom spolužití investora a výlučného vlastníka nehnuteľnosti a dovolací súd preto rozhodol rozdielne vo veci sp. zn. 8 Cdo 180/2014, v ktorej dospel k záveru, že pre veci a práce, ktoré boli vynaložené v čase minulom do ostatného majetku jedného z manželov z bezpodielového spoluvlastníctva manželov je určujúca cena v čase, kedy boli vynaložené.

24. Dovolací súd v uznesení z 30. marca 2015 sp. zn. 8 Cdo 180/2014 (ktorým bolo zrušené skoršie rozhodnutie odvolacieho súdu z 12. novembra 2013 sp. zn. 5 Co 198/2013, 5 Co 199/2013, 5 Co 200/2013 v jeho potvrdzujúcom výroku vychádzajúcom zo záveru, že pri určení rozsahu toho, čo sa zo spoločného majetku účastníkov vynaložilo pri zhotovení rodinného domu vo výlučnom vlastníctve žalovaného bolo potrebné vychádzať z rozdielu medzi všeobecnou hodnotou nehnuteľnosti žalovaného ku dňu vzniku manželstva strán a jeho všeobecnou hodnotou ku dňu zániku ich manželstva), okrem iného uviedol, že z ustanovenia § 150, druhá veta Občianskeho zákonníka vyplýva, že v prípade investícií z BSM do ostatného majetku jedného z nich, sú prostriedkami, ktoré je tento manžel povinný nahradiť, prostriedky skutočne vynaložené na tieto investície („..., čo sa zo spoločného majetku vynaložilo ...“). Pri ich zisťovaní sa vychádza z ceny vecí a prác vložených do jeho ostatného majetku v čase, kedy boli vynaložené, a nie zo všeobecnej hodnoty zhotovenej veci v oddelenom majetku jedného z manželov. Poukázal v tejto súvislosti aj na iné skoršie rozhodnutia dovolacieho súdu (uznesenia 26. júna 2012 sp. zn. 6 MCdo 10/2011 a z 27. marca 2014 sp. zn. 1 MCdo 12/2011). Ďalej dôvodil, že ak zákon ustanovuje, že treba nahradiť, čo bolo vynaložené, tak už z jazykového výkladu vyplýva, že ide o náklady, ktoré boli vynaložené v čase minulom a jeho výška ku dňu zániku manželstva ani ku dňu vyporiadania BSM nie je inak modifikovaná. Tým, čo je povinný nahradiť jeden z manželov v prípade investícií do jeho ostatného majetku z BSM, sú teda finančné prostriedky na tieto investície skutočne vynaložené. Ak ide o obstaranie vecí, ktoré boli zabudované do domu jedného z manželov, prípadne o náklady na prácu s tým spojené, potom určujúce sú ceny týchto vecí a prác v čase, kedy boli vynaložené. Zákonodarcu vychádza z toho, že manželia spoločne vynaložili spoločné prostriedky na ostatný majetok jedného z nich, a boli s týmto jeho použitím uzrovnutí a vedomí si toho, že ich „vrátenie do bezpodielového spoluvlastníctva“ bude prichádzať do úvahy len pri jeho vyporiadaní. Potom, pravda, v skutočne vynaloženej výške, nie teda v cene zabudovaných vecí a vynaloženej práce, ktoré by mali ku dňu zániku manželstva, resp. ku dňu rozhodovania súdu, to znamená, že ani v prípadne vyššej cene, ale ani nižšej cene. Práve princíp vyporiadania spočívajúci v tom, že sa tak vyporiadava to, čo bolo manželmi v zhode vynaložené na ostatný majetok jedného z manželov, tiež vylučuje, aby také vyrovnanie bolo nemorálne. Poukázal v tejto súvislosti aj na rozsudok Najvyššieho súdu Českej republiky z 20. decembra 2000 sp. zn. 22 Cdo 2655/98 a na to, že aj v právnej teórii sa jednoznačne vykladá ustanovenie § 150, druhá veta O.z. tak, že pre posúdenie výšky náhrady toho, čo sa zo spoločného majetku manželov vynaložilo na oddelený majetok jedného z nich (a naopak), nie je rozhodujúce, o akú sumu sa jeho majetok investíciami zhodnotil, ale to, aká suma sa na tento účel skutočne vynaložila z ich spoločných prostriedkov (Vojčík, P. a kolektív, Občiansky zákonník, stručný komentár, tretie, doplnené a prepracované vydanie, IURA EDITION, 2010, str. 404). Pre posúdenie výšky náhrady je rozhodná čiastka, ktoré bolo zo spoločného majetku vynaložená s tým z neho odčerpaná, v žiadnom prípade teda hodnota takto vytvoreného diela (Češka, Z. a kolektív, Občiansky zákonník, Komentár, Praha - Panorama - 1987, díl I., str. 534)

25. Otázka posudzovania rozsahu toho, čo sa zo spoločného majetku vynaložilo na ostatný majetok bývalého manžela nie je v rozhodnutiach dovolacieho súdu riešená rozdielne. Dovolaciemu súdu nie je známe iné odlišné rozhodnutie dovolacieho súdu o tejto otázke; naostatok ani žalobkyňa takéto iné rozhodnutie dovolacieho súdu [rozumej také rozhodnutie, ktoré možno zahrnúť do pojmu ustálená rozhodovacia prax dovolacieho súdu (pozri R 71/2018)] neuvádza.

26. Takým iným rozhodnutím odlišne rozhodujúcim danú otázku nie je nález ústavného súdu zo 17.

februára 2016 zn. I. ÚS 548/2015, ktorý v konkrétnych okolnostiach ním posudzovaného prípadu (sťažovateľka vynaložila na nehnuteľnosť žalovanej určité majetkové hodnoty vo forme výmeny okien a dverí, čím nehnuteľnosť zhodnotila) ustálil, že v prípade hodnôt vynaložených na cudziu nehnuteľnosť je pohľadávkou z bezdôvodného obohatenia nie hodnota vynaložených prostriedkov, ale rozdiel medzi hodnotou nehnuteľnosti pred adaptáciou a po nej, pretože podľa § 458 ods. 1 Občianskeho zákonníka musí byť vydané všetko, čo bolo nesprávne získané. Poukázal pritom na rozhodnutie č. 26/1975, s. 144 Zbierky stanovísk Najvyššieho súdu Slovenskej republiky a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky.

27. Dovolací súd súhlasí so záverom odvolacieho súdu, že v prípade riešenom nálezom „ide o inú situáciu, vzťah z bezdôvodného obohatenia, ktorý závisí od naplnenia znakov skutkovej podstaty hmotnoprávnej normy (§ 451 a nasl. Občianskeho zákonníka) ... V súdnej veci o takýto prípad nešlo, nárok žalobkyne môže byť posudzovaný výlučne v kontexte (špeciálneho) ustanovenia § 150, druhej vety Občianskeho zákonníka.“ Na doplnenie uvedeného dovolací súd si dovoľuje opätovne poukázať na to, že pri riešení osudu prostriedkov vynaložených zo spoločného majetku na ostatný majetok bývalého manžela pri vyporiadaní BSM zákonodarca vychádza z toho, že manželia spoločne vynaložili spoločné prostriedky na ostatný majetok jedného z nich, a boli s týmto jeho použitím uzročením a vedomím si toho, že ich „vrátenie do bezpodielového spoluvlastníctva“ bude prichádzať do úvahy len pri jeho vyporiadaní. Potom, pravda, v skutočne vynaloženej výške, nie teda v cene zabudovaných vecí a vynaloženej práce, ktoré by mali ku dňu zániku manželstva, resp. ku dňu rozhodovania súdu, to znamená, že ani v prípadne vyššej cene, ale ani nižšej cene. Práve princíp vyporiadania spočívajúci v tom, že sa tak vyporiadava to, čo bolo manželmi v zhode vynaložené na ostatný majetok jedného z manželov, tiež vylučuje, aby také vyrovnanie bolo nemorálne. Pre posúdenie výšky náhrady je teda rozhodujúca výška skutočne vynaložených nákladov, nie hodnota, o ktorú sa oddelený majetok investíciami zhodnotil. Táto investícia sa nevracia vo vyššej ani nižšej sume, než ako bola vynaložená. Zhodnotenie oddeleného vlastníctva manžela nemá vplyv na výšku podielov pri vyporiadaní (pozri tiež Števček, M. a kolektív, Občiansky zákonník I, komentár, C.H.Beck, 2015, str. 1140). Ustanovenie § 150 Občianskeho zákonníka, ktoré upravuje vyporiadanie BSM je kogentnej povahy; to znamená že súd sa nemôže od tejto úpravy odchýliť.

28. Táto náhrada sa určuje pri vyporiadaní bezpodielového spoluvlastníctva manželov podľa osobitného ustanovenia § 150, druhá veta Občianskeho zákonníka a táto náhrada nemá znaky bezdôvodného obohatenia podľa § 451 nasl. Občianskeho zákonníka získaného vynaložením prostriedkov na cudziu nehnuteľnosť, pri určení ktorej pohľadávka (ktorá nemá svoj pôvod v BSM) sa vychádza z iných hodnôt, z hodnoty nehnuteľnosti pred adaptáciou a po nej. Nález ústavného súdu zo 17. februára 2016 zn. I. ÚS 548/2015 nie je teda iným rozdielnym rozhodnutím v zmysle ustanovenia § 421 ods. 1 písm. c/ CSP.

29. Z týchto dôvodov dospel dovolací súd k záveru, že dovolanie v danej veci smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je prípustné, preto dovolanie odmietol podľa § 447 písm. c/ CSP.

30. Úspešnému žalovanému dovolací súd priznal nárok na náhradu trov dovolacieho konania voči žalobkyni v celom rozsahu. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania najvyšší súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP). O výške náhrady trov dovolacieho konania rozhodne súd prvej inštancie (§ 262 ods. 2 CSP).

31. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.